herpy

FRØER

Redbelly Toad

Melanophryniscus stelzneri

Melanophryniscus stelzneri er en lille tudse på 2-4 cm fra græsklædte bakker i Argentina, sort med gule pletter på oversiden og røde aftegninger på bugen og under fødderne. Den er dagaktiv, går hellere end den hopper og er hårdfør, så længe luften ikke er for fugtig. Dyrene i handlen er ofte den nære slægtning *Melanophryniscus klappenbachi*.

Familie: Bufonidae Tidligere navn: *Phryniscus stelzneri; Atelopus stelzneri; Bufo stelzneri; Dendrophryniscus stelzneri*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**2-4 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Savanne og klippeterræn**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**50 × 25 × 30 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Temperatur, nat	**15-20 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Vinterhvile	**13-16 °C** 2-3 uger
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**12-24 mdr.**
Æg pr. lægning	**200-250**
Klækning	**3-5 dage** ved 23 °C
Larvetid	**40-50 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt.

Om arten

Melanophryniscus stelzneri er en lille, kompakt tudse. Oversiden er sort med gule eller gulgrønne pletter og striber, og bugen og undersiden af fødderne er røde og sorte. Den stærke kontrast er en advarsel til rovdyr. Hannerne er 2-3 cm fra snude til kloak, hunnerne 3-4 cm, og hunnerne er tydeligt større og rundere.

Tudsen bevæger sig mest gående og kravlende i stedet for at hoppe. Den klatrer klodset og falder ofte, men uden at tage skade. Hannen kalder med en melodisk, trillende lyd, der minder om en kanariefugl. Dyrene er dagaktive, går hele tiden på opdagelse og er ikke sky, men tilbringer også lange perioder i skjul.

M. stelzneri blev beskrevet i 1875 som *Phryniscus stelzneri*. Artsnavnet hædrer den tyske geolog Alfred Wilhelm Stelzner, som opholdt sig i Argentina. Der er to underarter, *M. s. stelzneri* og *M. s. spegazzinii*, og to tidligere underarter regnes nu for selvstændige arter: *Melanophryniscus dorsalis* og *Melanophryniscus fulvoguttatus*. Navnet bruges i handlen om flere sortgule tudser af slægten, og dyrene fra Paraguay, som i mange år blev solgt som *M. stelzneri*, er *Melanophryniscus klappenbachi*. Det er derfor ofte uklart, hvilken art en tudse i handlen reelt er.

I naturen er tudserne giftige. Giften bygges op af alkaloider fra føden, især myrer og mider, og i fangenskab mister tudserne den. Opdrættede dyr er ugiftige. Hvor stærk giften er hos netop denne art, er ikke dokumenteret, så vask hænder efter kontakt med vildfangede dyr, og rør ikke ved øjne og mund.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Melanophryniscus stelzneri findes kun i Argentina. Arten blev først fundet i Córdoba og kendes nu fra provinserne Córdoba, San Luis og Salta. Om den også forekommer i Bolivia, er uafklaret.

Ældre angivelser af arten fra Paraguay, Uruguay og det sydlige Brasilien gælder andre arter af slægten; tudserne fra Paraguay er *Melanophryniscus klappenbachi*.

> **Oprindelig udbredelse:** Argentina.

LEVESTED

Melanophryniscus stelzneri lever i bakket græsland med klippefremspring, omkring 500-1.000 meter over havet. Klimaet er køligere og tørrere end i regnskoven, med varme somre, kølige vintre og mest nedbør om sommeren. Tudserne holder til ved, men ikke i, rindende vand.

Yngletiden begynder i oktober, når forårets kraftige regnskyl danner midlertidige vandløb og damme. Arten yngler eksplosivt: tudserne samles i få dage og lægger æg i lavt vand i damme, bække, moser og vejgrøfter. Føden består af små leddyr, især myrer, mider og termitter.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af selve *Melanophryniscus stelzneri*. Pasningen og avlen her bygger på *Melanophryniscus klappenbachi*, som holdes og opdrættes i stort tal og har samme krav; tallene er lånt derfra.

Et terrarie på 50 × 25 × 30 cm (omkring 35 liter) er nok til fire voksne dyr. Regn med omkring 10 liter pr. dyr, aldrig under 20 liter, og højst 10 dyr i samme terrarie uanset størrelse. Tudserne bruger ikke meget plads, men de går rundt på hele bunden, så gulvarealet er vigtigere end højden.

Indret terrariet luftigt og ikke som et regnskovsterrarie. Bunden kan være kokosfiber, muldjord eller grus med løv, så længe den kan holdes let fugtig uden at blive våd. Læg korkbark og løv ud som skjul, for tudserne tilbringer mange timer gemt. Mos i den ene ende giver et fugtigt hjørne, så der er både tørre og fugtige steder. Levende eller kunstige planter, fx *Epipremnum aureum*, pynter, og tudserne klatrer gerne lidt i dem.

Ventilation er afgørende. Et låg af net over hele terrariet lader fugten slippe ud og hindrer, at luften står stille. Fjern døde blade og foderrester hver uge.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 20-25 °C, og om natten må temperaturen gerne falde til 15-20 °C. Almindelig stuetemperatur er det bedste udgangspunkt. *Melanophryniscus stelzneri* tåler kortvarigt ned mod 7 °C og op i de lave 30'ere uden skade, men er så mindre aktiv og søger skjul.

Der er ikke brug for varmelampe eller varmemåtte, og terrariet må ikke stå i solen i et vindue. Mål temperaturen med et termometer i terrariet.

Vintrene er kølige i naturen. En køleperiode på 2-3 uger ved 13-16 °C uden forstøvning og med halvt foder øger chancen for, at hunnerne udvikler æg (se Parring).

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG FORSTØVNING

Luftfugtigheden holdes på 50-70 %. Det er det vigtigste punkt i pasningen: *Melanophryniscus stelzneri* tåler ikke vedvarende fugt over omkring 70 %. Dyrene bliver sløve, gemmer sig og svækkes, og det er den hyppigste årsag til, at tudserne dør. Lad fugten svinge, så bunden tørrer lidt mellem forstøvningerne.

Forstøv let én gang om dagen, helst om aftenen, med afkloret vand eller osmosevand, og hold mosset i det fugtige hjørne fugtigt. Tjek fugten med et hygrometer. Er luften for tør, bliver dyrene sløve og søger ind i det fugtige hjørne.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Der skal altid stå en lav, bred vandskål i terrariet med 1-2 cm vand. Tudserne svømmer klodset og kan drukne i dybere vand, så læg sten eller kork i skålen, så de let kan kravle op. De sætter sig gerne i skålen og optager vand gennem huden.

Brug afkloret vand eller osmosevand, og skift vandet hver dag, for det bliver hurtigt snavset. Skyl skålen ved hvert skift, kun med varmt vand og uden rengøringsmidler, for padder optager stoffer gennem huden.

LYS OG UVB

Lys er kun nødvendigt for planterne. Der er intet, der viser, at arten har brug for UVB, men et svagt UVB-rør til Ferguson-zone 1 (UV-indeks under 1) kan være en fordel. Lyset følger en almindelig dag-nat-rytme. Sørg for skygge og skjul, så dyrene selv kan vælge, og brug lys, der ikke varmer terrariet op.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Melanophryniscus stelzneri æder små levende foderdyr, i naturen især myrer, mider og termitter. I terrariet passer bananfluer (*Drosophila hydei*), springhaler, små bænkebidere, de mindste soldaterfluelarver, nyklækkede fårekyllinger og små kakerlaknymfer. Tudserne er ivrige ædere og spiser meget i forhold til deres størrelse, mere end en pilegiftfrø af samme størrelse. Hold altid rigeligt med små foderdyr i terrariet; unger fodres dagligt.

Drys foderet med et kalk- og vitamintilskud. Egne kulturer af bananfluer og springhaler giver den mest stabile forsyning.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Tudserne er fredelige over for hinanden, er ikke territoriale og kan holdes i grupper på op til 10. Hannerne kalder, især når der er fugtigt, fx efter en kraftig forstøvning.

Melanophryniscus stelzneri er dagaktiv, men gemmer sig i lange perioder, hvis luften er for fugtig eller for tør. Tudserne skal ikke håndteres, for huden er sart. Skal et dyr flyttes, fanges det i et fugtet bæger. Stressede dyr er sløve og holder sig skjult hele dagen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Fra omkring 10-12 måneders alderen kan kønnene skelnes: hunnerne bliver 1,5-2 gange så store som hannerne og langt rundere, mens hannerne er slankere og kalder, især når der er fugtigt. Tudserne bliver kønsmodne efter 1-2 år. Opdrættede dyr kendes på, at de røde pletter på bagkroppen og under fødderne er gule; vildfangede dyr har røde pletter.

PARRING

Avlen efterligner forårets regn. Først halveres foderet i et par uger, og derefter køles dyrene i 2-3 uger ved 13-16 °C uden forstøvning, men med adgang til en vandskål. Så hæves temperaturen til stuetemperatur, forstøvningen genoptages, og foderet fordobles eller tredobles. Efter en til to uger er de modne hunner tydeligt fyldt med æg.

Nu flyttes alle dyrene til et regnkammer: et akvarium på omkring 90 × 45 × 40 cm med 5 cm grus i bunden, svampefiltre drevet af en luftpumpe og vand på 23 °C og 25 cm dybde. Vandet er en blanding af osmosevand og tørveudtræk med pH omkring 6,5 og en anelse havsalt. Flydende korkbark med mos giver dyrene et sted at sidde, og plastplanter i hjørnerne hjælper dem op af vandet. Sæt regnkammeret op flere uger i forvejen, så de gavnlige bakterier kan nå at etablere sig. Hannerne begynder at kalde næsten med det samme, og parringen sker inden for et døgn.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges 1-3 dage efter, at dyrene er kommet i regnkammeret, i lange, grå snore med omkring 200-250 æg, der hænger på mos og planter få centimeter under overfladen. Antallet af æg pr. lægning er ikke dokumenteret for arten; hos *Melanophryniscus klappenbachi* er der flere hundrede. Der er ingen yngelpleje.

Fjern æg, der ikke hænger fast, for de bliver let angrebet af svamp, som smitter de sunde æg. Befrugtede æg får en lille fure i løbet af 12 timer og ligner små haletudser efter to døgn.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Æggene klækker efter 3-5 dage ved omkring 23 °C. De nyklækkede haletudser er 3-4 mm lange og ligger stille på bunden i nogle dage, mens de optager blommen. Først når de svømmer rundt, skal de fodres.

Haletudserne fodres dagligt med færdigfoder i gelform, og halvdelen af vandet skiftes hver dag, så vandkvaliteten holdes høj. Efter 5-6 uger kommer bagbenene og 5-7 dage senere forbenene, i alt omkring 40-50 dage. Så kravler de små tudser op på kork og mos. De er helt sorte og ikke større end en bananflue. Tag dem op af regnkammeret, så snart de har forladt vandet, for de drukner let.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger flyttes til en plastboks på omkring 60 × 40 × 15 cm med et tyndt lag fugtig kokosfiber, et par håndfulde fugtig sphagnum som skjul og en glasplade som låg, for de skal have højere luftfugtighed end de voksne. De fodres dagligt med springhaler drysset med kalk og vitaminer. Ungerne vokser hurtigt og æder utroligt meget, og den hyppigste fejl er at give for lidt foder.

Efter 8-10 uger kan ungerne æde små bananfluer (*Drosophila melanogaster*). Så flyttes de til en mindre, ventileret boks med kokosfiber, der er netop så tør, at den ikke klumper, når man klemmer den, en lille bunke fugtig sphagnum som fugtigt skjul og 60-65 % luftfugtighed ved 23-24 °C. Forstøv én gang om aftenen.

Sundhed og typiske fejl

De typiske problemer skyldes fejl i pasningen:

- For høj luftfugtighed i længere tid gør dyrene sløve og er den hyppigste dødsårsag. Forebyg med god ventilation og moderat forstøvning.
- For lidt foder, især hos unger. Hold altid rigeligt med små foderdyr i terrariet.
- Mangel på kalk og vitaminer giver svage og misdannede lemmer. Drys foderet med tilskud.
- Vildfangede dyr har oftere parasitter og sygdomme end opdrættede og bør undersøges. Vælg opdrættede dyr.
- Drukning i for dybt vand. Hold vandet lavt, og giv en let vej op.

Gå til en dyrlæge med forstand på padder, hvis et dyr taber sig, er sløvt eller får rødme, sår eller hævelser i huden.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.